“Тасдиқ мекунам”
Ректори МДТ “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” д.и.т., профессор
_____________ Усмонзода А.И.
“ 28 ” ноябри соли 2022

ХУЛОСАИ
Шурои олимони факултети иқтисодии Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”

Диссертатсияи Сабуров Ихтиёр Муҳидинович дар мавзӯи “Амсиласозии эконометрикии рушди маҷмааи сайёҳии минтақавии Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои маҷмааи сайёҳии вилояти Суғд)” аз рӯйи ихтисоси 08.00.09. - Методҳои математикӣ ва афзорӣ (инструменталӣ) дар иқтисодиёт дар кафедраи идоракунии иқтисодиёт ва маркетинги факултети иқтисодии МДТ “ДДХ ба номи академик Б. Ғафуров” иҷро гардидааст. Дар айни замон ва дар марҳилаи омода намудани диссертатсия Сабуров И.М. унвонҷӯи кафедраи идоракунии иқтисодиёт ва маркетинги факултети иқтисодии МДТ “ДДХ ба номи академик Б. Ғафуров” ба ҳисоб меравад.

Мавзӯи рисолаи номзадии Сабуров Ихтиёр Муҳидинович тахти унвони “Амсиласозии эконометрикии рушди маҷмааи сайёҳии минтақавии Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои маҷмааи сайёҳии вилояти Суғд)”, роҳбари илмӣ Қодиров Абдураҳмон Лакимович, доктори илмҳои иқтисод, профессор, директори Институти илмӣ-тадқиқотии рушди илмҳои табиатшиносӣ ва дақиқи МДТ-и «ДДХ ба номи академик Б.Ғафуров» дар ҷаласаи Шурои олимони МДТ “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”аз таърихи 02.07.2018, протоколи №11 тасдиқ гардидаст.

Тадқиқоти диссертатсионӣ дар ҷаласаи кафедраи идоракунии иқтисодиёт ва маркетинги МДТ “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” 30-юми сентябри соли 2022 (протоколи № 2) баррасӣ шудааст.

Дар натиҷаи муҳокимаи диссертатсия дар мавзӯи “Амсиласозии эконометрикии рушди маҷмааи сайёҳии минтақавии Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои маҷмааи саёҳии вилояти Суғд)”чунин хулоса қабул карда шуд:

Арзёбии диссертатсияи унвонҷӯ. Мавзӯи диссертатсияи Сабуров Ихтиёр Муҳидинович ниҳоят мубрам буда, кори ба таври мустақилона анҷомёфтаи амсиласозии рушди сайёҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Мақсади таҳқиқот. Мақсади тадқиқоти диссертатсионӣ таҳияи маҷмуи амсилаҳои иқтисодӣ ва математикӣ дар асоси омӯзиши равандҳои сайёҳӣ дар минтақа мебошад, ки барои таҳлили вазъи кунунӣ ва пешгӯии рушди соҳаи сайёҳӣ ҳамчун қисми ҷудонашавандаи иқтисоди миллӣ пешбинӣ шудаанд

Вазифаҳои таҳқиқот. Барои ноил шудан ба мақсади пешбинишудаи дисертатсия муаллиф ҳалли вазифаҳои зеринро ба миён гузоштааст:

— таҳқиқи муҳтавои мафҳумҳои соҳаи сайёҳӣ;

— таҳлили нишондиҳандаҳое, ки ба тавсифи натиҷаҳои фаъолияти соҳаи сайёҳӣ ва муайян намудани омилҳои асосии рушди маҷмааи сайёҳӣ равона шудаанд;

— муайян намудани талабот дар шароити ташаккули бозори дохилии хизматрасониҳои сайёҳӣ ва ташаккули алоқаи он бо бозори ҷаҳонӣ нисбат ба вазифаҳои рушди комплексии соҳаи сайёҳӣ дар минтақа;

— омӯзиши амсилаҳои иқтисодӣ ва математикии ҷанбаҳои гуногуни фаъолияти соҳаи сайёҳӣ, равиш ва усулҳои ҳалли масъалаҳои рушд дар маҷмуи сайёҳӣ ҳамчун системаи мураккаби иҷтимоию иқтисодӣ ва муайян намудани самтҳои асосии такмили усулҳои оптималӣ гардонидани рушди маҷмааи сайёҳии минтақавӣ;

— коркарди амсилаи динамикии рушди маҷмуи сайёҳӣ барои баҳодиҳӣ, ҳисоб, муқоиса ва интихоби вариантҳои оптималӣ;

— тартиб додани асосҳои ташаккул ва танзими минтақавии рушди сайёҳӣ ва сиёсати ягонаи давлатӣ.

Навгонии илмии таҳқиқот. Навоварии илмии тадқиқот дар коркард ва асосноккунии мукамалгардонии амсиласозии математикию иқтисодии рушди маҷмааи сайёҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити рақамигардонии иқтисодӣ мебошад. Натиҷаҳо ва навовариҳои муҳимтарини илмии ба дастовардаи муаллиф инҳоянд:

– муҳтавои мафҳумҳои сайёҳӣ, маҳсулоти сайёҳӣ аз нуқтаи назари истеҳсолгар ва истеъмолгар аниқ карда шудааст;

– тавсифи математикии гузориши масъалаи рушди маҷмааи сайёҳӣ, ҷолибияти сармоягузорӣ ва таъсири он ба рушди соҳаҳои алоҳидаи саноати сайёҳӣ ва тақсимоти он дар заминаи вазъи муосири макроиқтисодӣ;

– асоснокнамоии унсурҳои бозор дар соҳаи фаъолияти сайёҳӣ бо мақсади таҳияи амсила ва коркарди меъёрҳои иқтисодии рушди оптималӣ гардонидани маҷмааи сайёҳӣ;

– таснифоти амсилаҳои математикӣ ва иқтисодии оптималӣ гардонидани маҷмуи сайёҳӣ ва муайян намудани самтҳои такмили афзорӣ дар рушди сайёҳии минтақавӣ;

– инкишофи амсилаи динамикии рушди маҷмуи сайёҳӣ, ки маҷмуи хизматрасониҳо ва чораёни ташаккули онро дар бозори маҳсулоти сайёҳӣ ба инобат мегирад. Вобаста аз манбаъҳои сармоягузорӣ тақсимоти маблағҳоро барои рушди комплекси сайёҳӣ ва аз нав сармоягузории фоидаи овардашударо дар соҳаи сайёҳӣ таъмин менамояд;

– пешниҳод ва асоснок намудани нақшаи ташаккули сиёсати давлатии рушди сайёҳӣ бо истифода аз банақшагирии стратегӣ.

Нуктаҳои асосие, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд, аз инҳо иборатанд:

– мӯҳтавои мафҳумҳои сайёҳӣ ва маҳсулоти сайёҳӣ аз нуқтаи назари истеҳсолгар ва истеъмолгар;

– таснифоти усулҳои оптималӣ гардонидани рушди маҷмааи сайёҳии минтақавӣ ва амсилаҳои фаъолияти сайёҳии коркардшуда, асоснок намудани самтҳои истифодабарии онҳо ва самтҳои такмили амсилаҳои рушди соҳаи сайёҳӣ;

– асоснок намудани унсурҳои бозор дар соҳаи фаъолияти сайёҳӣ бо мақсади таҳияи амсила ва коркарди меъёрҳои иқтисодии рушди оптималӣ гардонидани маҷмааи сайёҳӣ

– тавсифи математикии гузориши масъалаи рушди маҷмааи сайёҳӣ, ҷолибияти сармоягузорӣ, таъсир ва тақсимоти он ба рушди соҳаҳои алоҳидаи саноати сайёҳӣ;

– тақсимоти маблағҳоро барои рушди комплекси сайёҳӣ вобаста аз манбаъҳои сармоягузорӣ ва аз нав сармоягузории фоидаи овардашударо дар соҳаи сайёҳӣ таъмин менамояд, ки инкишофи амсилаи динамикии рушди маҷмуи сайёҳӣ барои дарбаргирии ҷараёни ташаккули он дар бозори маҳсулоти сайёҳиро фаро мегирад.

– нақшаи ташаккули сиёсати давлатии рушди сайёҳӣ бо истифода аз банақшагирии стратегӣ асоснок карда шуда.

Иштироки шахсии муаллиф дар ҷараёни ба даст овардани натиҷаҳои дар рисола баёншуда. Муаллиф дар татбиқи амсиласозии иқтисодӣ ва математикӣ дар соҳаи рушди маҷмааи сайёҳӣ ва дар шароити гузариш ба иқтисоди рақамӣ саҳми муайян гузоштааст. Ҳангоми муайян кардани инкишофи амсилаи зина ба зинаи рушди маҷмааи сайёҳӣ муаллиф маҷмуи хизматрасониҳо ва ҷараёни ташаккули онро дар бозори маҳсулоти сайёҳӣ ба инобат мегирад. Вобаста аз манбаъҳои сармоягузорӣ тақсимоти маблағҳоро барои рушди маҷмааи сайёҳӣ ва сармоягузории нави фоида овардашударо дар соҳаи сайёҳӣ таъмин менамояд.

Аҳамияти назариявӣ ва методии диссертатсия. Асосҳои назариявии тадқиқотро асарҳои фундаменталии олимони шинохтаи иқтисодшиносони ватанӣ ва хориҷӣ дар соҳаи амсиласозӣ ва рақамигардонии иқтисодиёт ва инчунин дар соҳаи сайёҳи ташкил доданд. Махсусан, омӯзиши консепсияҳои илмии мактабҳои муосири амсиласозии иқтисодӣ матемакии соҳаи сайёҳи мебошад.

Асосҳои методологии таҳқиқоти диссертатсиони усулҳои умумӣ илмии таҳлил ва синтез, моделсозии иқтисодӣ ва математикӣ, тадқиқоти эконометрикӣ, назарияи фоиданокӣ, назарияи оптималӣ гардонидани динамикӣ, муқоисаи статикии мувозинат ва таҳлили факторӣ мебошад.

Аз рӯи натиҷаҳои тадқиқот рӯйхати корҳои илмӣ мавҷуданд, ки онҳо ба мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ дахл дошта, 15 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 8 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардидааст.

Феҳрасти муҳимтарин корхое, ки моҳияти илмии диссертатсияро инъикос менамоянд:

[1-М] Сабуров И.М. Гузориши масъалаи оптимали гардонии рушди сайёҳӣ. [Матн] / А.Л. Қодиров, И.М. Сабуров // Номаи донишгоҳ Силсилаи илмҳои табиатшиносӣ ва иқтисодӣ, Хуҷанд-2020 .№2 (53) –С.111-118 ISSN 2077-4974

[2-М] Сабуров И.М. Оптимизатсияи давра ба давраи динамикаи иқтисодии маҷмааи сайёҳи. [Матн] / А.Л. Қодиров, И.М. Сабуров // Номаи донишгоҳ Силсилаи илмҳои табиатшиносӣ ва иқтисодӣ, Хуҷанд-2020. №4 –С.131-138 ISSN 2077-4974

[3-М] Сабуров И.М. Истифодаи технологияи муосир дар соҳаи таълими интерактивии барномарезӣ: тамоюулҳо ва тараққиёт [Матн] / С.Ш.Низомиддинов, И.М. Сабуров // Номаи донишгоҳ Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ, Хуҷанд-2020. №1(62) –С.145-148 ISSN 2077-4974

[4-М] Сабуров И.М. Интихоби гуногунченакаи сармоягузор ва ченаки ҳамсояҳои наздик [Матн] / М.М. Шарипова, И.М. Сабуров // Номаи донишгоҳ Силсилаи илмҳои табиатшиносӣ ва иқтисодӣ, Хуҷанд-2020 .№4 (55)– С.144-146

[5-М] Сабуров И.М. Аз таҷрибаи сохтани шабакаи нейронӣ [Матн] / Д.А. Исмоилова, И.М. Сабуров, Ш.Қ. Умуров // Номаи донишгоҳ Силсилаи илмҳои табиатшиносӣ ва иқтисодӣ, Хуҷанд-2021. №3 (58) –С.205-208 ISSN 2077-4974

[6-М] Сабуров И.М. Инкишофи танзими давлатӣ ва моделиронии рушди сайёҳӣ дар минтақа. [Матн] / М.М. Исмоилов, М. Саидов, И.М. Сабуров // Номаи донишгоҳ Силсилаи илмҳои табиатшиносӣ ва иқтисодӣ, Хуҷанд-2021. №3 (58) – С.145-150. ISSN 2077-4974

[7-М] Сабуров И.М. Моделиронии рушди маҷмаъаи сайёҳӣ вилояти Суғд [Матн]. / И.М. Сабуров // Номаи донишгоҳ Силсилаи илмҳои табиатшиносӣ ва иқтисодӣ, Хуҷанд-2022. №3(55) –С.149-155 ISSN 2077-4974

[8-М] Сабуров И.М. Таснифи усулҳо ва моделҳои рушди соҳаи сайёҳӣ [Матн] / И.М. Сабуров // Паёми донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимой-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. Душанбе-2022. №8. ISSN 2413-5151– С.46-52

Б) мақолаҳои дар дигар маҷаллаҳо ва маҷмӯаҳо ба нашррасида:

[9-М] Сабуров И.М. Нақш ва имкониятҳои тахтаҳои интерактивӣ дар омӯзиши фанни барномарезӣ [Матн] / И.М. Сабуров // Конфренсияи таълимӣ-методии Ҷумҳуриявии «Масъалаҳои мубрами таълим дар замони муосир» бахшида ба соли рушди сайёҳи ва ҳунарҳои мардумӣ Хуҷанд- 2018.

[10-М] Сабуров И.М. Оптималгардонии рушди сайёҳӣ. [Матн] / И.М. Сабуров // Маводи конфренсияи Ҷумҳуриявии илмӣ-амалии «Баҳисобгирии муҳосибӣ, таҳлил ва аудит дар шароити ҷаҳонишавии иқтисодиёт» (28 марти соли 2020) Душанбе-2020.– С.187-192

[11-М] Сабуров И.М. Динамикаи оптималии рушди маҷмӯи сайёҳӣ. [Матн] / И.М. Сабуров // Конфренси илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ. «саноаткунонӣ- омили рушди иқтисодиёти ҷумҳурӣ» (барои донишҷӯён, магистрантон, аспирантон, докторантон ва унвонҷӯён) Бӯстон.– 2020.–С.137-139

[12-М] Сабуров И.М. Системаи идоракунии базаи маълумоти тақсимотӣ. [Матн]. / И.М. Сабуров // Маводи конфренсияи байнидонишгоҳии илмӣ-амалии олимон, муаққиқони ҷавон, магистрантон ва донишҷӯёни вилояти Суғд таҳти

унвони «Системаи иттиоотӣ: муаммоҳо ва дурнамои рушд» бахшида ба Солҳои рушди деҳот, сайёҳи ва ҳунарҳои мардумӣ, Хуҷанд, 03.04.2020.

[13-М] Сабуров И.М. Особенности периодов развития туризма в Таджикистане [Текст] / И.М. Сабуров // Известия Иссык – Кульского форума бухгалтеров и аудиторов сран Центральной Азии Международный теоретический и научно-практический журнал «Известия И.К.Форума БАЦА» №4 (35) 2021 ISSN 1694-7347 Бишкек –2021 –С. 66 - 70

[14-М] Сабуров И.М. Динамическое моделирование в оптимизации сферы туризма [Текст] / И.М. Сабуров // Материалы республиканской научно-практической конференции «Современные проблемы прикладной математики и их роль в формировании технического мировоззрения общества» Худжанд-2021 .– С.71-73

[15-М] Сабуров И.М. Амсилабандии рушди маҷмӯи сайёҳӣ [Матн] / И.М. Сабуров // Маводи конфронси илмӣ-амалии байналмилалӣ дар мавзӯи (иқтисодиёт,молия,ҳисобгирӣ, таҳлил ва аудит: афзалиятҳои рушди стратегӣ дар шароити иктисодиёти рақамӣ) Душанбе – 2022.– С.188-193

Маҷлиси васеи Шурои олимони факултети иқтисодии МДТ "ДДХ ба номи академик Бобоҷон Ғафуров" бо иштироки муқарризон:

- доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Бойматов А.А.
- номзади илмҳои иқтисодӣ Ҷабборов А.А.

ҚАРОР КАРД:

1. Диссертатсияи Сабуров Ихтиёр Муҳидинович дар мавзуи "Амсиласозии эконометрикии рушди маҷмааи сайёҳии минтақавии Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои маҷмааи сайёҳии вилояти Суғд)" барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.09.- Методҳои математикӣ ва афзорӣ (инструменталӣ) дар иқтисодиёт пешниҳод гардидааст, ки таҳқиқоти илмӣ-тахассусии самти иқтисодӣ буда, бахри рушди сайёҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳим арзёбӣ мегардад. Он ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба чунин корҳо ҷавобгӯ мебошад.

Бо назардошти аҳамияти назариявӣ ва амалии мавзӯи диссертатсия пешниҳодшуда, тақризи роҳбари илмӣ, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Қодиров А.Л., тақризҳои мусбати муқарризони холис - д.и.и., профессор кафедраи иқтисодиёти корхонаҳо ва минтақаи ДДҲБСТ Бойматов А.А., н.и.и., дотсенти кафедраи математикаи олӣ ва технологияҳои инноватсионии Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон Ҷабборов А.А., диссертатсияи Сабуров Ихтиёр Муҳидинович дар мавзӯи "Амсиласозии эконометрикии рушди маҷмааи сайёҳии минтақавии Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои маҷмааи сайёҳии вилояти Суғд)" барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.09.- Методҳои математикӣ ва афзорӣ (инструменталӣ) дар иқтисодиёт ба шурои диссертатсионии 6D.КОА-045 назди МДТ "ДДХ ба номи академик Б.Ғафуров" барои ҳимоя пешниҳод карда шавад.

2. Ичрои карори мазкури шурои олимони факултети иктисодии МДТ "ДДХ ба номи академик Бобочон Гафуров" ба деканаи факултет, раиси мачлис н.и.и., дотсент Нуриддинова М.И. гузошта шавад.

Хулоса дар мачлиси васеи шурои олимони факултети иқтисодии МДТ "ДДХ ба номи академик Бобоҷон Ғафуров" якдилона қабул карда шуд.

Натичахои овоздихӣ: "тарафдор" – 19 нафар; "зид"- нест; "бетараф" – нест

Протоколи № 4 аз 26 ноябри соли 2022 тасдиқ гардидааст.

Раиси Шурои олимон,
декани факултети иқтисодии
МДТ"Донишгохи давлатии Хучанд
ба номи академик Бобочон Гафуров",
н.и.и., дотсент ________________ **Нуриддинова М.И.**

Котиби мачлиси Шурои олимони
факултети иқтисодии
МДТ"Донишгохи давлатии Хучанд
ба номи академик Бобочон Гафуров" ________________ **Зоидова Т.М.**

Муқарризони холис:
доктори илмхои иқтисодӣ, профессори
кафедраи иктисодиёти
корхонахо ва минтақаи ДДҲБСТ ________________ **Бойматов А.А.**

Имзои Бойматов А.А-ро тасдиқ менамоям
Сардори раёсати кадрхо ва
корхои махсуси ДДҲБСТ ________________ **Мирпоччоев И.Ҳ.**

номзади илмхои иқтисодӣ, дотсенти
кафедраи математикаи олӣ ва
технологияхои инноватсионии ДИС ДДТТ ________________ **Ҷабборов А.А.**

Имзои Ҷабборов А.А-ро тасдиқ менамоям
Сардори раёсати кадрхо ва
корхои махсуси ДИС ДДТТ ________________ **Махмудов Ш.У.**

Имзохои Нуриддинова М.И., Зоидова Т.М.-ро тасдиқ менамоям

Сардори раёсати кадрхо ва корхои махсуси
МДТ "ДДХ ба номи академик Б. Ғафуров" ________________ **Наврӯзов Э.М.**

Суроға:
735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд,
шахри Хучанд, гузаргохи Мавлонбеков 1,
телефон: (+992 34 22) 6-52-73,
Факс: (+992 34 22) 6-75-18
e-mail: rector@hgu.tj